

KIRKKOHALLITUKSEN YLEISKIRJE

Nro 21/2005
30.5.2005

TALOUSARVION 2006 SEKÄ TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMAN
2006 – 2008 LÄHTÖKOHTIA

Taloustilanne Suomessa ja maailmalla

Valtiovarainministeriön talousennusteen mukaan kansainvälisen talouskasvun nopein vaihe on ohi, koska öljyn ja muiden raaka-aineiden hintojen nousu heikentää kulutusmahdollisuuksia ja tuo epävarmuutta investointeihin. Yhdysvalloissa pyritään tasapainottamaan julkista taloutta ja vaihtotasetta. Kiinan ja Intian taloudet sen sijaan kasvavat edelleen voimakkaasti. Koko euroalueella tuotannon kasvunäkymät ovat vaatimattomia.

Suomen kokonaistuotannon määrän kasvoi 1,9 % vuonna 2003 ja 3,7 % vuonna 2004. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan kokonaistuotannon kasvu kuluvana vuonna on 3,0 %. Suomen Pankin ennusteiden mukaan kokonaistuotanto kasvaa vuonna 2006 noin 3 % ja vuonna 2007 noin 2,5 %. Työttömyyden ennustetaan pienenevän alle 8,5 prosenttiin vuoden 2005 loppuun mennessä. Työllisyysaste paranee hieman vuoden 2005 aikana ja se on noin 67,5 % vuoden 2005 loppupuolella. Inflaatio on ollut poikkeuksellisen alhainen. Kuluttajahintaindeksi nousi vuonna 2004 keskimäärin noin 0,2 %, se nousee kuluvana vuonna noin yhteen prosenttiin ja vuonna 2006 noin 1,5 prosenttiin.

Verotuloennusteet

Verohallituksen ilmoituksen mukaan vuonna 2004 kirkollisverotilitykset alenivat 0,9 % ja verotulot yhteensä kasvoivat 0,3 % edelliseen vuoteen verrattuna. Toukuun 2005 loppuun mennessä seurakunnat ovat saaneet kirkollisverotilityksiä 6,2 % enemmän kuin vuosi sitten vastaavana aikana. Yhteisöverotilitykset ovat pienentyneet vuodesta 2004, mutta kuluvan vuoden kokonaisverotilitykset ovat 4,6 % edellisvuoden vastaavan ajan yläpuolella.

Kirkollisverotulojen arvioidaan kasvavan kuluvana vuonna kaikissa seurakunnissa yhteensä 4-4,5 % ja vuosien 2006 -2008 aikana noin 4 % vuotta kohti. Oleellisia verovähennysten muutoksia tulevien vuosien varalle ei ole tiedossa.

Vuoden 2005 alusta alkaen kirkon osuus yhteisöverotuloista nousi 1,80 %:sta 1,94 %:iin. Yhteisöverotilitysten määrän ennustetaan kasvavan kuluvana vuonna reippaasti. Myös tulevina vuosina yhteisöverotilitysten ennustetaan kasvavan 2,5–3,5 % vuotta kohti. Seurakuntakohtaiset vaihtelut verotulojen kehityksessä ovat suuria, johtuen paikkakunnan elinkeinoelämän rakenteesta, jäsenmäärän kehityksestä, työttömyysasteesta jne.

Yhteisöverotulojen uusi jakotapa vuoden 2006 alusta alkaen

Kirkolliskokous päätti 12.5.2005 jakaa yhteisöveron tuoton seurakuntien kesken siten, että puolet kirkolle tulevista yhteisöveroista tilitetään seurakunnille kuten tähänkin saakka. Toinen puoli kirkolle tulevasta yhteisöveron tuotosta jaetaan kahdella ja saatu luku jaetaan suomalaisten lukumäärällä. Näin saatu luku kerrotaan oman kunnan asukasmäärällä. Vuoden 2004 yhteisöverotilitysten mukaan laskettuna seurakunnat olisivat saaneet yhteisöveroa noin 9 euroa kunnan asukasta kohti ja sen lisäksi puolet siitä, mitä seurakunnan tilinpäätös vuodelta 2004 näyttää. Yhteisöverojen uusi jakotapa lisää vajaan 400 seurakuntatalouden verotuloja ja vähentää noin 50 seurakuntatalouden yhteisöverotuloja.

Kirkolliskokouksen päätös toivotaan tulevan voimaan vuoden 2006 alusta alkaen. Päätöksen toteutumisen edellytyksenä on, että eduskunta muuttaa verotilityslakia muutosesityksen edellyttämällä tavalla. Lainmuutoksen tarkoituksena on korvata hautausoimilain periaatteesta syntyvät kulut oikeudenmukaisemmin seurakuntien kesken. Kirkon intranetissa www.kirkko.evl.fi, kohdassa Seurakuntatalous / Tietoa verotuloista ja verotilityksistä, löytyy seurakuntakohtaiset laskelmat, miten po. verotulojen jaon muutos olisi vaikuttanut seurakunnille tilitettävän yhteisöveron suuruuteen vuonna 2004.

Yhteisöverotilityksiin suunnitteilla olevien muutosten johdosta seurakunnat eivät maksa keskusrahastomaksua yhteisöverotuloista, mutta seurakunnat maksavat laskennallisesta kirkollisveron tuotosta noin 9 % vuoden 2006 alusta alkaen. Kirkolliskokous päättää marraskuussa 2005 kirkon keskusrahastomaksun suuruudesta vuodelle 2006.

Kirkolliskokous päätti, että verotulojen täydennysavustusten tasoitusraja voi määräytyä kunnan asukastiheyden lisäksi myös seurakunnan jäsenmäärän mukaan eli mitä pienempi jäsenmäärä, sitä suurempi tasoitusprosentti. Muutoksen tarkoituksena on tukea jäsenmäärältään pieniä ja harvaan asuttuja kuntia.

Kirkkohallituksen päätökset avustuspoltiikasta

Kirkkohallituksen täysistunto hyväksyi 26.2.2002 ohjeistuksen kirkon keskusrahaston avustusjärjestelmää varten. Asiasta tiedotettiin seurakunnille yleiskirjeen 11/2002 yhteydessä. Joulukuussa 2004 kirkkohallituksen täysistunto päivitti em. periaatteita vuodesta 2005 alkaen. Nämä periaatteet ovat nähtävissä yleiskirjeessä 3/2005. Harkinnanvaraista avustusta saaneiden seurakuntien sekä yhteistoimintaa taikka yhdistymistä suunnittelevien seurakuntien kannattaa tarkistaa po. tiedot.

Palkkamenojen kehitys ja koulutussuunnitelmat

Kirkon yleinen virka- ja työehtosopimus 2005 -2007 on voimassa 30.9.2007 saakka. Sen mukaan seurakuntien palkkamenot kasvavat kalenterivuoden 2005 aikana 2,2 % ja kalenterivuoden 2006 aikana keskimääräinen kustannusvaikutus on 2,1 %.

Kirkon pääsopijaosapuolten henkilöstökoulutussopimustyöryhmä on 16.5.2005 muistuttanut toiminta- ja taloussuunnitelman 2006–2008 tekemisen yhteydessä tehtävästä koulutussuunnitelmasta:

”Seurakunnan toiminta- ja taloussuunnittelun prosessiin kuuluu olennaisena osana henkilöstön koulutussuunnitelman laatiminen. Koulutussuunnitelma on kaksiosainen: se sisältää koko toiminta- ja taloussuunnitelmakautta koskevat yleiset henkilöstökoulutukselliset tavoitteet sekä näihin tavoitteisiin perustuvan talousarviovuotta koskevan toteutussuunnitelman.

Koulutussuunnitelmassa arvioidaan koko henkilöstön koulutustarve organisaation eri tasoilla toimintasuunnitelmassa 2006–2008 asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi. Talousarvioon varataan vuotuisen koulutussuunnitelman toteuttamisen edellyttämä määräraha. Määrärahan suuruus riippuu muun muassa kouluttautumistarpeesta ja koulutuksen toteuttamistavasta.

Henkilöstökoulutuksesta ja siihen liittyvistä taloudellisista etuuksista on sovittu Kirkon henkilöstökoulutussopimuksessa (11.12.1997). Käytännön suunnittelutyötä seurakunnassa on käsitelty muistiossa Koulutus seurakuntatoiminnan kehittämisen välineenä (Suomen ev.lut kirkon keskushallinto, Sarja C 2003:6). Muistio ja sen sisältämät lomakkeet on saatavissa ajantasaisena kirkon intranetista www.kirkko.evl.fi/koulutus/srk/.”

Kustannusten kohdentaminen talousarvioon

Suuri enemmistö seurakunnista kohdensi tilinpäätökseen 2004 tulot ja menot tehtäväalueille aiheuttamisperiaatteen mukaan kirkkohallituksen yleiskirjeen 44/2002 mukaan. Seurakuntien toiminnasta on nyt käytettävissä huomattavasti oikeampaa tietoa kuin aikaisempina vuosina. Tietoa käytetään mm. kirkon edunvalvonnassa ja tiedottamisessa. Tietoa hyödynnettiin mm. yhteisöveron uudesta jakotavasta päätettäessä. Toiminta- ja taloussuunnitelmaa tehtäessä voidaan pohdiskella mm., jakautuvatko seurakunnan voimavarat eri perustehtävien kesken kirkkovaltuuston hyväksymän strategian ja tavoitteiden mukaan ja miten hyvin seurakuntalaisten ilmaisemat toiveet näkyvät voimavarojen jakautumisessa.

Koska tilinpäätöstä verrataan hyväksytyyn talousarvioon, talousarviossa palkat, kiinteistömenot, poistot, sisäiset korkomenot ja hallinnon vyörytysmenot tulee jakaa tehtäväalueiden kesken aiheuttamisperiaatteen mukaan. Toimintamenot ja -tulot budjetoidaan tehtäväalueiden kesken arvioidun toimintamäärän mukaan.

Alijäämän kattamisvelvollisuus

Mikäli seurakunnan taseessa edellisten tilikausien yli-/alijäämän ja tilikauden yli-/alijäämän summa on negatiivinen, taikka sellainen tilanne uhkaa seurakuntaa, toiminta- ja taloussuunnitelmassa taikka niiden hyväksymisen yhteydessä on päätettävä toimenpiteistä, joilla taseen osoittama alijäämän katetaan (KJ 15:1,3). Noin joka kolmannella seurakuntataloudella tilikauden tulos oli negatiivinen vuonna 2004, koska verotulojen kehitys on ollut kahtena perättäisenä vuonna poikkeuksellinen huono. Taseeseen mahdollisesti kertyneen alijäämän kattamisvelvoite on syytä tarkistaa toiminta- ja taloussuunnitelmaa tehtäessä. Mikäli seurakunnan taseen Omaan pääomaan on kertynyt alijäämää, seurakunnan kannattaa tarkistaa, onko mahdollisilla rahastoilla katetta ja harkita rahastojen purkamista alijäämien kattamiseksi. Tiedusteluihin vastaa Maija-Liisa Hietakangas, sähköpostiosoite etunimi.sukunimi@evl.fi.

Toiminnallisten tavoitteiden tarkistaminen

Kirkkohallitus antoi ohjeet toiminta- ja taloussuunnitelman sekä seuraavan vuoden talousarvion tekemistä varten yleiskirjeen 20/2002 liitteenä. Ohjeessa korostetaan toiminnan ja talouden yhtäaikaista suunnittelua yhteistyössä luottamushenkilöiden kanssa. Suunnitteluprosessi aloitetaan yhteistyönä tarkistamalla seurakunnan visiot ja strategiat (mikä on meidän seurakunnan olemassaolon tarkoitus, minkälaisena haluamme nähdä seurakuntamme 10 tai 20 vuoden kuluttua jne.) sekä toiminnallisten tavoitteiden painopistealueet. Kirkkovaltuuston hyväksymien tavoitteiden tulisi täyttää seuraavat edellytykset:

- tavoitteita asetetaan seurakuntalaisten kannalta merkittävillä palveluilla
- tavoitteilla on toimintaa ohjaava merkitys
- tavoitteilla on vuositasolla yhteys resursseihin
- seurakunnalla on tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa tavoitteen saavuttamiseen
- tavoite on todennettavissa

Seurakunnan tavoitteiden tulee olla sisäisesti samansuuntaiset, vaikka ne asetetaan erilaisina organisaation eri tasoille ja työmuodoille. Työryhmien / tehtäväalueiden tavoitteet eivät saa olla ristiriidassa vastuualueiden ja koko organisaation tavoitteiden kanssa.

KIRKKOHALLITUS

Matti Halttunen

Maija-Liisa Hietakangas

ISSN 0781-9501

Painopaikka: Kirkkohallituksen monistamo